

S P R A W O Z D A N I E

Z REALIZACJI ZADAŃ INSPEKCJI WETERYNARYJNEJ NA TERENIE POWIATU LEGNICKIEGO

W ROKU 2024

I. Struktura Inspekcji Weterynaryjnej

W skład powiatowego inspektoratu weterynarii wchodzi:

- 1) zespoły lub samodzielne stanowiska pracy do spraw:
 - a) zdrowia i ochrony zwierząt:
 - zdrowie zwierząt i zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt,
 - ochrona zwierząt,
 - higiena materiału biologicznego;
 - b) bezpieczeństwa żywności, pasz oraz ubocznych produktów zwierzęcych:
 - bezpieczeństwo żywności,
 - pasze i uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego;
 - c) finansowo - księgowych;
 - d) obsługi prawnej;
 - e) administracyjnych;
- 2) pracownię badania mięsa na obecność włośni metodą wytrawiania.

W myśl postanowień art. 15 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej organem pierwszej instancji właściwym, w sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencji Inspekcji Weterynaryjnej, jest Powiatowy Lekarz Weterynarii, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. W zakresie właściwości instancyjnej organów Inspekcji Weterynaryjnej, przez którą rozumiemy m.in. właściwość organu do weryfikacji decyzji wydanej przez organ administracyjny niższej instancji, organem wyższego stopnia w stosunku do Powiatowego Lekarza Weterynarii jest Wojewódzki Lekarz Weterynarii, w stosunku zaś do Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii i Granicznego Lekarza Weterynarii – Główny Lekarz Weterynarii.

Dodatkowo ustawa przewiduje, w przypadkach uzasadnionych szczególną wagą lub złożonością sprawy, możliwość podejmowania przez organ wyższej instancji wszelkich czynności należących do zakresu działania organu niższego stopnia. W takim przypadku organ wyższego stopnia staje się organem pierwszej instancji.

II. Kadry Powiatowej Inspekcji Weterynaryjnej.

1. Liczba etatów w powiecie - 18
2. Zatrudnienie - 18 osób.
 - lekarze weterynarii – 10, zootechnicy – 2, w tym:
 - kierownictwo – 2 (lekarze weterynarii),
 - zespół ds. zdrowia i ochrony zwierząt – 7 (6 lekarzy weterynarii i 1 zootechnik),
 - zespół ds. bezpieczeństwa żywności – 2 (2 lekarzy weterynarii)
 - zespół ds. pasz oraz ubocznych produktów zwierzęcych – 2 (1 lekarz weterynarii, 1 zootechnik),
 - pozostali pracownicy - 5.
3. Osoby niebędące pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej, wyznaczone do wykonywania określonych czynności – 9 lekarzy weterynarii.

III. Realizacja zadań Inspekcji Weterynaryjnej na terenie powiatu, w roku objętym sprawozdaniem.

1. Nadzór nad ochroną zdrowia zwierząt.

W ramach realizacji zadań z zakresu ochrony zdrowia zwierząt, w powiecie legnickim w 2024 r. zrealizowano:

- 49 kontrole dobrostanu zwierząt w gospodarstwach;
- 3 kontrole dobrostanu zwierząt w schronisku;
- 47 interwencyjnych kontroli dobrostanu zwierząt towarzyszących i 5 kontroli interwencyjnych u zwierząt gospodarskich;
- 7 kontroli przewoźników, w tym 3 podczas procesu zatwierdzania przewoźników; dokonano wykreślenia 2 podmiotów z rejestru Powiatowego Lekarza Weterynarii w Legnicy;
- 8 kontroli pośredników w skupie zwierząt z gatunku bydło;
- 20 kontroli oznakowania i rejestracji zwierząt;
- 8 kontroli z zakresu nadzoru nad materiałem biologicznym;
- 65 kontroli sprawdzających przestrzeganie programu zwalczania salmonellozy w 69 gospodarstwach utrzymujących drób na przestrzeni 2024 r.;
- 66 kontroli sprawdzających zastosowanie się przez producentów drobiu do wytycznych Głównego Lekarza Weterynarii w zakresie zasad zoohigieny w zakładach drobiu minimalizujących ryzyko zakażeń pałeczkami Salmonella w 69 gospodarstwach utrzymujących drób na przestrzeni 2024 r.,
- 94 kontrole sprawdzające zabezpieczenie gospodarstw pod kątem ptasiej grypy w 78 gospodarstwach utrzymujących drób. Wydano 12 decyzji nakazujących usunięcie uchybień stwierdzonych w czasie kontroli.
- 102 kontrole sprawdzające zabezpieczenie gospodarstw pod kątem afrykańskiego pomoru świń w 49 gospodarstwach utrzymujących świnię. Wydano 2 decyzje nakazujące zabicie nielegalnie utrzymywanych świń oraz 1 decyzję nakazującą usunięcie uchybień stwierdzonych w czasie kontroli.

W 2024 r. wykonano badanie monitoringowe (kontrolne) w kierunku następujących jednostek chorobowych:

- salmonelloza drobiu – pobrano łącznie 40 próbek urzędowych w stadach brojlerów kurzych, brojlerów indyckich, kur niosek towarowych oraz kur reprodukcyjnych,
- choroba Aujeszkiego świń- 259 szt. w 53 stadach,
- pryszczycza - 10 szt. bydła w 8 stadach,
- choroba pęcherzykowa świń - 10 szt. świń w 9 stadach,
- klasyczny pomór świń - 15 świń w 15 stadach, 9 dzików,
- gruźlica bydła - 319 szt. bydła w 18 stadach,
- bruceloza bydła – 130 szt. bydła w 12 stadach
- bruceloza kóz i owiec – 50 szt. kóz i owiec w 10 stadach,
- enzootyczna białaczka bydła – 130 szt. bydła w 12 stadach,
- choroba niebieskiego języka - 12 szt. bydła w 6 stadach, owce – 2 szt. w 2 stadach ,
- IBR/IPV - 14 szt. bydła w 10 stadach,
- gorączka Q - owce i kozy -14 szt. w 9 stadach
- wścieklizna lisów wolno żyjących - 10 lisów,
- AI ptasia grypa - pobrano 9 prób w ramach monitoringu czynnego (8 prób w kierunku LPAI i 1 próba HPAI), 3 próby w kierunku HPAI przy badaniu przedubojowym drobiu w

obszarze zapowietrzonym HPAI, 1 próbę w ramach monitoringu biernego w gospodarstwie utrzymującym drób) i 7 prób w ramach monitoringu biernego u dzikiego ptactwa.

W 2024 r. na terenie powiatu legnickiego wystąpiły następujące choroby zakaźne zwierząt:

- stwierdzono **1 ognisko salmonellozy (*Salmonella Bardo*)** na fermie brojlerów kurzych w miejscowości Rogów Legnicki, gm. Prochowice
- stwierdzono **1 ognisko salmonellozy (*Salmonella Agona*)** na fermie brojlerów indyjskich w miejscowości Prochowice, gm. Prochowice;
- stwierdzono 48 ognisk warrozy (chorobą były objęte 2054 rodziny pszczoły)
- 4 ogniska wysoce zjadliwej grypy ptaków u dzikich ptaków na terenie gminy Chojnów, Kunice i Krotoszyce.
- 8 ognisk afrykańskiego pomoru świń u dzików odstrzelonych (9 zwierząt), nie odnotowano żadnego ogniska u dzików padłych. Łącznie w ramach monitoringu pobrano próby od 28 dzików padłych i 8 świń padłych oraz 359 dzików odstrzelonych.

W 2024 r. w związku z wystąpieniem ognisk ASF u dzików na terenie powiatu legnickiego, wszystkie gminy powiatu legnickiego były objęte obszarami objętymi ograniczeniami II. W ramach monitoringu czynnego ASF każdy odstrzelony dzik na obszarach objętych ograniczeniami do czasu uzyskania wyniku ujemnego musiał być przechowywany w punktach przetrzymywania tusz.

W 2024 r. przeprowadzono 6 kontroli punktów kopulacyjnych utrzymujących ogiery. Dokonano wykreślenia 1 z tych podmiotów na wnioszek strony.

2. Nadzór nad identyfikacją i rejestracją zwierząt.

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1082/2003 z dnia 23 czerwca 2003 r. ustanawiającym szczegółowe zasady w celu wykonania rozporządzenia (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie minimalnego poziomu kontroli przeprowadzanych w ramach systemu identyfikacji i rejestracji bydła Inspekcja Weterynaryjna przeprowadza każdego roku kontrole 3% siedzib stad bydła w skali kraju.

W ramach nadzoru nad identyfikacją i rejestracją zwierząt w 2024 r. przeprowadzono następujące kontrole (na zlecenie ARiMR):

- liczba objętych kontrolą siedzib stad siedzib stad bydła - 8 (objęto kontrolą 120 szt. zwierząt), zostały stwierdzone 2 niezgodności.
- liczba objętych kontrolą siedzib stad siedzib stad owiec i kóz – 1 (objęto kontrolą 120 szt. zwierząt), w siedzibie stada nie stwierdzono niezgodności.

Realizacja kontroli urzędowych w obszarze identyfikacji i rejestracji zwierząt (bydła, owce, kozy, świnię, konie):

- kontrole przeprowadzono w 20 gospodarstwach, w 2 gospodarstwach stwierdzono uchybienia – zostały wystawione mandaty karne

W 5 gospodarstwach przeprowadzono kontrole interwencyjne w zakresie IRZ.

3. Nadzór nad ochroną zwierząt.

Ważnym elementem działalności i realizacji przez Inspekcję Weterynaryjną zadań

ustawowych jest prowadzony przez nią nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt.

Inspekcja Weterynaryjna na mocy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt pełni nadzór nad przestrzeganiem ww. przepisów w odniesieniu do wszystkich miejsc przebywania zwierząt. Regularnym kontrolom podlegają podmioty prowadzące działalność nadzorowaną w rozumieniu ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, natomiast pozostałe miejsca utrzymania zwierząt podlegają kontrolom doraźnym.

Inspekcja Weterynaryjna kontroluje gospodarstwa utrzymujące zwierzęta, sprawdzając przestrzeganie przepisów o ochronie zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw utrzymujących świnie, cielęta i kury nieśne.

W zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w transporcie, Inspekcja Weterynaryjna prowadzi rejestry przewoźników oraz środków transportu zatwierdzonych do długotrwałego transportu, a także przeprowadza kontrole załadunku oraz rozładunku zwierząt, podczas transportu drogowego, w miejscach docelowych, w punktach skupu, miejscach wysyłki, punktach kontroli i punktach przeładunku. Kontrole muszą obejmować odpowiednią liczbę zwierząt transportowanych każdego roku.

Przeprowadzane są również kontrole rzeźni i schroniska dla zwierząt.

Przeprowadzone kontrole:

- gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie - (kury noski utrzymywane na ściółce - 2 kontrole, cielęta - 2 kontrole, świnie - 4 kontrole, brojlery - 5 kontroli, bydło - 12 kontroli, kozy - 6 kontroli, owce - 3 kontrole, konie - 8 kontroli, gęsi - 1 kontrola, odchowalnia kur nieśnych - 1 kontrola, daniela - 1 kontrola, zwierzęta futerkowe - 2 kontrole
- Liczba nieprawidłowości dotyczących: swobody ruchu cieląt - 1, paszy - 1, wody - 1
- środków transportu wykorzystywanych do przewozu zwierząt pod względem dobrostanu zwierząt: w uboju drobiu 69 i 7 podczas kontroli przewoźników, w miejscu wyjazdu (gospodarstwo) - 71
- rzeźni pod względem dobrostanu zwierząt - 1 kontrola
- schronisk dla bezdomnych zwierząt - 3

4. Bezpieczna żywności pochodzenia zwierzęcego.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej odgrywają podstawową rolę w zakresie bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego. Pozyskiwanie, chów, wytwarzanie, oczyszczanie, ubój, rozbiór, przetwarzanie, pakowanie, przepakowywanie, przechowywanie lub transport to czynności składowe „produkcji”, nad którymi ma nadzór Inspekcja Weterynaryjna. Kontrole urzędowe są konieczne, w celu sprawdzenia, że podmioty działające na rynku spożywczym stosują się do przepisów w zakresie higieny i bezpieczeństwa żywności.

W 2024 r. przeprowadzono 94 kontrole ogółem w zakładach produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego..

W 2024 r. przebadano 24 próbki produktów pochodzenia zwierzęcego w ramach monitoringu żywności. Nie stwierdzono wyników niezgodnych.

W 2024 r. pobrano 21 prób urzędowych produktów pochodzenia zwierzęcego, w 1 próbie surowego wyrobu mięsnego stwierdzono obecność *Salmonella* spp.

Nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej objęty jest ubój zwierząt w gospodarstwach z pozyskiwaniem mięsa na potrzeby własne.

W roku 2024 r. zgłoszono ubój:

- 209 szt. świń (ze względu na strefy ASF wszystkie świny przed ubojem zostały zbadane przedubojowo i poubojowo, w ramach badania poubojowego lekarze weterynarii, zatrudnieni w PIW Legnica pobrali próby do badania w kierunku obecności włośni);
- 21 sztuk bydła na terenie gospodarstwa pochodzenia
- 3 kóz;

Ponadto 571 szt. dzików zbadano w kierunku obecności włośni.

5. Nadzór nad paszami, ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego oraz weterynaryjnymi produktami leczniczymi.

Powiatowa Inspekcja Weterynaryjna nadzorowała następujące podmioty:

- produkcji pasz wprowadzanych do obrotu - 1,
- produkcja pasz niewprowadzanych do obrotu – 9,
- obrotu paszami - 21,
- hodowcy zwierząt gospodarskich - żywienie zwierząt przeznaczonych do produkcji żywności - 660,
- wytwórcy materiałów paszowych – 984,
- podmioty zajmujące się transportem pasz- 30,
- producenci ekologiczni wytwarzający pasze na własne potrzeby - 4
- przetwarzania ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kategorii 3 - 1,
- transportu ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego - 10,
- zakłady prowadzące czynności pośrednie, składowanie ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego, zakłady techniczne –kat.3 – 7 zakłady.,
- spalarnie i współspalarnie - 2.
- Biogazownia- 1
- Inne zakłady zajmujące się ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego - 6

W podmiotach sektora paszowego i utylizacyjnego przeprowadzono łącznie 113 kontroli, w tym 77 kontroli w sektorze paszowym, 36 kontroli w sektorze utylizacyjnym. W ramach Krajowego Planu Urzędowej Kontroli Pasz pobrano 49 prób paszy do badań w tym 14 wody do pojenia zwierząt.

6. Weterynaryjna kontrola w handlu pomiędzy Polską, a państwami członkowskimi Unii Europejskiej, a także przy eksporcie z Polski do krajów trzecich.

Kontrola weterynaryjna w handlu jest to kontrola zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego wykonywana w ramach nadzoru nad obrotem nimi pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej - czyli w ramach wspólnego rynku. Zgodnie z polityką Unii Europejskiej w zakresie swobodnego przepływu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, rynek wewnętrzny obejmuje obszar wszystkich państw członkowskich bez granic wewnętrznych.

W myśl generalnej reguły wzajemnego uznawania wyników kontroli przeprowadzonych przez służby poszczególnych państw członkowskich, przesyłka zwierząt lub produktów pochodzenia zwierzęcego, która została poddana kontroli przeprowadzonej przez organy Inspekcji Weterynaryjnej w sposób zgodny z obowiązującym prawem unijnym, przy wprowadzeniu jej do obrotu na terytorium jednego z krajów członkowskich, może być bez dodatkowej kontroli wprowadzona do obrotu w każdym innym kraju będącym członkiem UE.

W wyniku tak przeprowadzonej kontroli państwo członkowskie musi jednak zagwarantować, iż przesyłki zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego:

- 1) spełniają wszystkie szczegółowe normy i standardy weterynaryjne określone w przepisach o zdrowiu zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w przepisach o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich lub przepisach o bezpieczeństwie zdrowotnym produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 2) są oznakowane lub etykietowane oraz zaopatrzone w świadectwo zdrowia lub inny wymagany dokument, który towarzyszy im aż do ostatecznego odbiorcy wskazanego w tym dokumencie;
- 3) pochodzą od podmiotów, które podlegają regularnym kontrolom weterynaryjnym;
- 4) nie pochodzą od podmiotów, ani z terenów lub regionów, które są przedmiotem restrykcji administracyjnych lub środków ochronnych wprowadzonych z powodu podejrzenia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania;
- 5) będą transportowane w odpowiednich środkach transportu, których stan jest zgodny z zasadami określonymi w prawie unijnym.

Opisane powyżej zasady obowiązują również przy przemieszczaniu zwierząt pomiędzy Państwami Członkowskimi UE a pozostałymi państwami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) oraz państwami posiadającymi specjalne dwustronne stosunki z UE (np. Szwajcaria).

W 2024 r. eksportowano produkty nieprzeznaczone do spożycia przez ludzi do następujących państw trzecich:

- Ukraina - przetworzone białko zwierzęce – 106 przesyłki,
- Singapur – przetworzone białko zwierzęce - 309 przesyłki.
- Nigeria – przetworzone białko zwierzęce – 44 przesyłek
- Indonezja - przetworzone białko zwierzęce – 57 przesyłki
- Kambodża - przetworzone białko zwierzęce – 9 przesyłek

W 2024 r. wystawiono 44 świadectwa zdrowia dla środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego wysyłanych na rynek Wielkiej Brytanii, wraz z kontrolą załadunku.

W 2024 r. do powiatu legnickiego dotarło 75 wysyłek zwierząt do Polski z innych Państw Członkowskich (45 wysyłki drobiu, 2 wysyłek koni, 28 wysyłki bydła). Przeprowadzono kontrole 16 wysyłek.

Przesyłki zwierząt z terenu powiatu legnickiego w 2024 r.:

- 1 wysyłka koni (do Niemiec);
- 29 przesyłek kur brojlerów do Niemiec, Litwy, Czech (263000 szt.) w ramach handlu;
- 4 przesyłki trzmieli do zapylania na terytorium Niemiec i Grecji;

7. Wnioski z realizacji zadań.

Wyniki wskazują na dobrą i bezpieczną pozycję powiatu legnickiego pod względem chorób zakaźnych zwierząt, jak również bezpieczeństwa żywności produkowanej lub przetwarzanej na terenie powiatu.

Inspekcja Weterynaryjna zorganizowana w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Legnicy realizowała swoje zadania statutowe na bieżąco.

